

Врз основа на член 32 од Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 282/22) и член 7 ставови (3) и (4) од Законот за земјоделство и рурален развој („Службен весник на Република Македонија“ бр.49/10, 53/11, 126/12, 15/13, 69/13, 106/13, 177/14, 25/15, 73/15, 83/15, 154/15, 11/16, 53/16, 120/16, 163/16, 74/17, 83/18, 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.152/19, 244/19, 275/19, 110/21 и 123/22), Владата на Република Северна Македонија, на седницата одржана на _____ 2023 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА РУРАЛНИОТ РАЗВОЈ ЗА 2023 ГОДИНА

I

Средствата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2023 година во вкупен износ од 1.346.366.000 денари се обезбедени согласно Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 282/22), раздел 14004 - Агенција за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој (во натамошниот текст: Агенцијата), програма 2 - Финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој, потпрограма 20 - Финансиска поддршка во земјоделството, ставка 464 - Разни трансфери во износ од 437.366.000 денари и потпрограма 2А - Финансиска поддршка на рурален развој, ставка 489 – Капитални субвенции за претпријатија и невладини организации во износ од 909.000.000 денари.

II

(1) Дел од средствата од делот I од оваа програма во износ од 1.085.500.000 денари ќе се користат за следните мерки за финансиска поддршка на руралниот развој:

Код на мерка	Назив на мерка	Износ (во денари)
111	Обука и информирање на земјоделските производители	20.000.000
112	Помош за млади земјоделци за започнување со земјоделска дејност	19.500.000
113	Поддршка за поттикнување на земјоделско производство	5.500.000
115	Поддршка за активен женски член во земјоделско домаќинство	22.000.000
121	Инвестиции за модернизација на земјоделски стопанства	680.500.000
122	Инвестиции за зголемување на економската вредност на шумите	500.000
123	Инвестиции за преработка и маркетинг на земјоделски производи	3.000.000
124	Инвестиции во инфраструктура за развој на земјоделството, шумарството и водостопанството и заштита од природните непогоди	106.000.000
	- останати инвестиции наменети за водостопанска инфраструктура (124.1)	61.000.000

	- инвестиции за пасишта во државна сопственост (124.2)	29.000.000
	- пристап до земјоделско земјиште (124.3)	6.000.000
	- консолидација на земјоделско земјиште (124.4)	10.000.000
125	Соработка за развој на нови производи, процеси и технологии во земјоделскиот и прехранбениот сектор (интегрирани проекти)	100.000
131	Економско здружување на земјоделски стопанства за заедничко вршење на земјоделска дејност	8.400.000
211	Помош за вршење на земјоделска дејност во подрачја со ограничени можности за земјоделска дејност (ПОМ)	98.000.000
213	Помош за зачувување на руралните предели и нивните традиционални карактеристики	30.000.000
214	Помош за вршење на земјоделска дејност за заштита и унапредување на животната средина	28.000.000
	- активности за воспоставување, следење и анализирање на состојбите со автохтоните земјоделски растенија и обезбедување на задолжителни генетски резерви (214.1)	2.000.000
	- воспоставување, следење и анализирање на состојбите со автохтоните раси на добиток и чување и обезбедување на задолжителни генетски резерви на автохтони раси на добиток (214.2)	6.000.000
	- зачувување на генетската разновидност на автохтоните раси на добиток (говедо-буша, овца-праменка (каракачанска, овчеполска и шарпланинска овца), коза – балканска коза, куче–овчарско куче шарпланинец, овчарско куче караман и бивол – домашен бивол) (214.3)	20.000.000
321	Подобрување на квалитетот на живот во руралните средини	26.000.000
322	Обнова и развој на селата	10.000.000
323	Зачувување и унапредување на традиционалните вредности во руралните подрачја	24.000.000
412	Воспоставување на локални акциски групи (ЛАГ)	2.000.000
413	Реализација на стратегии за локален развој на рурални средини	2.000.000
ВКУПНО МЕРКИ ЗА ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА РУРАЛНИОТ РАЗВОЈ		1.085.500.000

(2) Дел од средствата од делот I од оваа програма во износ од 248.192.340 денари ќе се користат за следните мерки за техничка поддршка во земјоделството и руралниот развој:

1.Техничка поддршка во земјоделството и руралниот развој		230.192.340
1.1	Промотивни активности од областа на земјоделството и руралниот развој во Република Северна Македонија	10.000.000

1.2	Учество на саеми и организација на промотивни настани вон Република Северна Македонија	40.000.000
1.3	Помош за маркетинг на земјоделски производи и преработени земјоделски производи	35.940.000
	Трошоци за изработка на елаборати и спецификации за регистрација и заштита на називот на земјоделските и прехранбените производи со ознака за потекло, географска ознака и ознака за гарантиран традиционален специјалитет (1.3.1)	3.600.000
	Трошоци за учество на меѓународни и регионални натпревари за вино на кои е освоена специјализирана награда, златен и сребрен медал (1.3.2)	3.600.000
	Трошоци за организирање на трговски, студиски и медиумски посети во Република Северна Македонија (1.3.3)	620.000
	Закуп на медиумски простор за објава на статии за македонски производи во странски специјализирани списанија за храна и вино (1.3.4)	620.000
	Трошоци за амбалажа на преработени земјоделски производи (вино, преработки од зеленчук и ориз во пакување) (1.3.5)	26.500.000
	Трошоци за ангажман на лица за промоција на вино и други производи од винско грозје на социјалните мрежи (1.3.6)	1.000.000
1.4	Изработка и публикување на едукативни, информативни, научни, пропагандни и стручни материјали, публикации и списанија	500.000
1.5	Спроведување на истражувања, изработка на анализи, предлог-проекти, студии и стратешки документи од областа на земјоделството и руралниот развој	7.500.000
1.6	Инвестициони вложувања за воспоставување на научно-демонстративни примери	950.000
1.7	Воспоставување и спроведување на иновативни практики	10.000
1.8	Други трошоци и инвестициони вложувања за воспоставување и спроведување на мерките за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој	135.292.340
	Трошоци за воспоставување, одржување и надградба на регистри и бази на податоци кои ги води Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (1.8.1)	5.000.000
	Трошоци за воспоставување и одржување на регистри и бази на податоци кои ги води Агенцијата (1.8.2)	9.792.340
	Трошоци за информирање на корисниците за мерките за финансиска поддршка во Програмата за финансиска поддршка во земјоделството и Програмата за финансиска поддршка во руралниот развој кои ги спроведува Агенцијата (1.8.3)	500.000
	Трошоци за информирање на корисниците за мерките за финансиска поддршка во Програмата за финансиска поддршка во земјоделството и Програмата за финансиска поддршка во руралниот развој кои ги спроведува Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (1.8.4)	1.000.000

	Услуги за авионско засејување на облаците за превенција од природни непогоди и неповолни климатски настани врз земјоделски посеви (1.8.5)	65.000.000
	Инвестициони вложувања за санација на метеоролошки станици, како и трошоци за набавка на хардвер и софтвер за хидрометеоролошка опрема и радарски систем (1.8.6)	6.000.000
	Трошоци за набавка и инсталирање на платформа за прецизно земјоделство (централна информатичка платформа и сензори за температура на папките на листот и цветот, сензори за нивоа на кислород, ултравиолетово зрачење, електрична спроводливост, волуметриска содржина на вода и температура на почвата, сензори за влажност на листовите, дијаметар на трупот, стеблото и овошјето и сензори за температура, за влажност и за притисок на воздухот) за десет земјоделски стопанства лоцирани на цела територија на Република Северна Македонија (1.8.7)	12.000.000
	Трошоци за организирање на работилници и промотивни кампањи од областа на земјоделството и руралниот развој (1.8.8)	6.000.000
	Инвестициони вложувања за набавка на опрема за аналитички и дијагностички методи за утврдување на загадувачи во примарни земјоделски производи и храна (1.8.9)	30.000.000
2	Субвенционирање на каматна стапка	8.000.000
3	Активности на Националната рурална мрежа	10.000.000
ВКУПНО ЗА МЕРКИ ЗА ТЕХНИЧКА ПОДДРШКА НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И РУРАЛНИОТ РАЗВОЈ		248.192.340

(3) Дел од средствата од делот I од оваа програма во износ од 12.673.660 денари се наменети за Фондот за иновации и технолошки развој согласно член 26 од Законот за иновациска дејност.

III

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 111 „Обука и информирање на земјоделските производители“ од оваа програма се спроведуваат согласно член 66 од Законот за земјоделство и рурален развој како неповратна финансиска поддршка за организирање и одржување на обуки и информативни сесии од следните области:

- успешно организирање и раководење на земјоделското стопанство;
- воведување на дополнителни дејности на земјоделското стопанство;
- воведување и употреба на современи технолошки достигнувања и иновативни практики;
- трансфер на знаења за постигнати научно-истражувачки резултати;

- користење на информатички технологии за земјоделско производство;
- примена на пропишаните стандарди од областа на заштита на животната средина, заштита и здравје на луѓето, заштита и здравје на растенијата, заштита на здравјето и благосостојба на животните и примена на хигиенски практики;
- примена на мерките за поддршка за вршење на земјоделски производни практики за заштита и унапредување на животната средина и руралните предели и
- воведување на земјоделско производство со примена на повисоки стандарди за квалитет.

(2) Корисници на поддршката од ставот (1) на овој член се давателите на обуката или на други форми на трансфер на знаење и активности за информирање.

(3) Висината на поддршката од ставот (1) на овој дел изнесува 100 % од вредноста на прифатливите и направените трошоци.

(4) Поддршката од ставот (1) на овој дел е наменета за земјоделските стопанства регистрирани во Единствениот регистар на земјоделски стопанства.

IV

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 112 „Помош на млади земјоделци за започнување со земјоделска дејност“ од оваа програма се спроведуваат како неповратна финансиска поддршка за започнување со земјоделска дејност на млади земјоделци, кои за прв пат започнуваат да се занимаваат со земјоделска дејност преку преземање на постоечко земјоделско стопанство или со воспоставување на ново земјоделско стопанство согласно членовите 67 и 92 од Законот за земјоделство и рурален развој.

(2) Поддршката од ставот (1) на овој дел може да се додели во вид на авансна исплата до 40% од вкупната вредност на одобраниот износ, а остатокот се исплаќа по реализација на инвестицијата.

(3) Земјоделските стопанства кои се корисници на ИПАРД програмата за истиот тип на инвестиција (градба, опрема и услуги) не можат да бидат корисници на финансиска поддршка на мерката од ставот (1) на овој дел.

(4) Земјоделските стопанства кои биле корисници на мерката од ставот (1) на овој дел од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2022 година, не можат да бидат корисници на оваа мерка.

(5) Доколку намената на инвестицијата согласно одобраниот деловен план предвидува преработка на земјоделски производи, корисниците на оваа мерка треба да ја евидентираат дејноста во Агенцијата за храна и ветеринарство по реализација на инвестицијата.

(6) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 19.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски за реализација на мерката 112 „Помош на млади земјоделци за започнување со земјоделска дејност" од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

V

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 113 „Поддршка за поттикнување на земјоделско производство“ од оваа програма се спроведуваат како неповратна финансиска помош согласно член 67-а од Законот за земјоделство и рурален развој за зголемување на одржливоста на земјоделската дејност на семејните земјоделски стопанства.

(2) Поддршката од ставот (1) на овој дел може да се додели во вид на авансна исплата до 40% од вкупната вредност на одобраниот износ, а остатокот се исплаќа по реализација на инвестицијата.

(3) Неповратната поддршка од ставот (1) на овој дел се реализира преку одобрен деловен план од страна на Агенцијата кој треба да предвидува инвестициони активности за модернизација на земјоделското стопанство за период од најмногу три години од денот на одобрување на поддршката.

(4) Висината на поддршката од ставот (1) на овој дел, може да изнесува до 1.200.000 денари.

(5) Поддршката од ставот (1) на овој дел се доделува на семејни земјоделски стопанства кои не користеле поддршка од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој согласно член 67 од Законот за земјоделство и рурален развој.

(6) Доколку намената на инвестицијата согласно одобраниот деловен план предвидува преработка на земјоделски производи, корисниците на оваа мерка треба да ја евидентираат дејноста во Агенцијата за храна и ветеринарство по реализација на инвестицијата.

(7) Земјоделските стопанства кои се корисници на ИПАРД програмата за истиот тип на инвестиција (градба, опрема и услуги) не можат да бидат корисници на финансиска поддршка на мерката од ставот (1) на овој дел.

(8) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 5.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски за реализација на мерката 113 „Поддршка за поттикнување на земјоделско производство" од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

VI

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 115 „Поддршка за активен женски член во земјоделското домаќинство“ од оваа програма се спроведуваат согласно член 92 од Законот за земјоделство и рурален развој како неповратна финансиска поддршка

за инвестиции кои ќе допринесат за развој на руралните средини и ќе се доделуваат на женски член на земјоделско стопанство запишано во Единствениот регистар на земјоделски стопанства.

(2) Висината на поддршката од ставот (1) на овој дел изнесува до 360.000 денари по корисник.

(3) Земјоделските стопанства кои се корисници на ИПАРД програмата за истиот тип на инвестиција (градба, опрема и услуги) не можат да бидат корисници на финансиска поддршка на мерката од ставот (1) на овој дел.

(4) Земјоделските стопанства кои биле корисници на мерката од ставот (1) на овој дел од Програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години, не можат да бидат корисници на оваа мерка.

(5) Доколку намената на инвестицијата согласно одобрените деловен план предвидува преработка на земјоделски производи, корисниците на оваа мерка треба да ја евидентираат дејноста во Агенцијата за храна и ветеринарство по реализација на инвестицијата.

(6) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 21.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски за реализација на мерката 115 „Поддршка за активен женски член во земјоделското домаќинство“ од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

VII

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 121 „Инвестиции за модернизација на земјоделски стопанства“ од оваа програма се спроведуваат согласно членовите 70, 90 и 94 од Законот за земјоделство и рурален развој како неповратна финансиска поддршка, а поддршката претставува учество во нови инвестиции за следните намени:

- набавка на високостелни педигрирани јуници (со исклучок на јуници од расата Буша), од увоз или од признати организации на одгледувачи согласно Законот за сточарството;

- набавка на педигрирани машки и женски приплодни грла овци, од увоз или од признати организации на одгледувачи согласно Законот за сточарството;

- набавка на педигрирани машки и женски приплодни грла кози од увоз или од признати организации на одгледувачи согласно Законот за сточарството;

- набавка на педигрирани свињи (нерези и назимки) чистокрвни или хибриди од увоз или од признати организации на одгледувачи согласно Законот за сточарството;

- подигнување на нови повеќегодишни лозови и овошни насади, повеќегодишни насади со ароматични растенија и медоносна флора (фацелија, еводија и багрем) на нови површини;

- набавка на пчелни матици и пчелни роеви од одобрени одгледувалишта согласно Законот за сточарството, како и набавка на опрема во пчеларството;

- набавка на трактори;

- набавка на специјални комбајни за жнеење на ориз со сецкалицы и/или мобилни сушари за ориз;

- набавка на опрема за систем за наводнување - капка по капка, конструкција на бунари и други зафати на површинска вода;

- набавка на опрема за производство на тутун;

- инвестиции во објекти за производство на храна од животинско и/или неживотинско потекло;

- набавка на силоси;

- набавка на опрема за навигација и смарт земјоделство на постоечки трактори, комбајни и приклучна механизација;

- набавка на приклучна механизација и

- инвестиција во објекти на фарми за обновливи извори на енергија за сопствена потрошувачка, за потребите на објектот.

(2) Краен рок за поднесување на барања за исплата на поддршката од ставот (1) алинеи 4 и 6 на овој дел, за периодот од 1 јануари 2022 година до 31 декември 2022 година е до 15 април 2023 година.

(3) За реализација на мерката од ставот (1) алинеи 4 и 6 на овој дел за периодот од ставот (2) на овој дел, Агенцијата објавува отворени јавни повици за поднесување на барања за исплата на финансиска поддршка до 15 март 2023 година.

(4) Краен рок за поднесување на барања за исплата на поддршката од ставот (1) алинеи 4 и 6 на овој дел, за периодот од 1 јануари 2023 година до 30 септември 2023 година е најдоцна до 31 октомври 2023 година.

(5) За реализација на мерката од ставот (1) алинеи 4 и 6 на овој дел за периодот од ставот (4) на овој дел, Агенцијата објавува отворени јавни повици за поднесување на барања за исплата на финансиска поддршка до 1 октомври 2023 година.

(6) Краен рок за поднесување на барања за исплата на поддршката од ставот (1) алинеја 5 на овој дел, за периодот од 1 април 2022 година до 30 април 2023 година е 31 мај 2023 година.

(7) За реализација на мерката од ставот (1) алинеја 5 на овој дел за периодот од ставот (6) од овој дел, Агенцијата објавува отворени јавни повици за поднесување на барања за исплата на финансиска поддршка до 30 април 2023 година.

(8) За реализација на мерката од ставот (1) алинеи 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 и 15 на овој дел, Агенцијата објавува отворени јавни повици за поднесување на барања за финансиска поддршка до 30 ноември 2023 година.

(9) Агенцијата ги обработува поднесените барања од јавниот повик од ставот (8) на овој дел во рок од 30 дена по поднесувањето и доколку барањата се прифатливи склучува договор за финансиска поддршка најдоцна 60 дена од денот на поднесување на барањето.

(10) Барателите кои биле корисници на финансиска поддршка за набавка на трактори, специјални комбајни за жнеење на ориз со сецкалицы и/или мобилни сушари за ориз, опрема за систем за наводнување - капка по капка, конструкција на бунари и други зафати на површинска вода, опрема за производство на тутун, инвестиции во објекти за производство на храна од животинско и/или неживотинско потекло, набавка на силоси, опрема за навигација и смарт земјоделство на постоечки трактори, комбајни и приклучна механизација, опрема за навигација и смарт земјоделство на постоечки трактори, комбајни и приклучна механизација, приклучна механизација и инвестиција во објекти на фарми за обновливи извори на енергија за сопствена потрошувачка, за потребите на објектот, преку ИПАРД програмата и националните програми за финансиска поддршка на руралниот развој за претходните пет години, не се прифатливи како корисници на средствата од ставот (1) алинеи 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 и 15 на овој дел.

(11) Корисниците на мерката од ставот (1) алинеја 11 на овој дел, треба да ја евидентираат дејноста во Агенцијата за храна и ветеринарство по реализација на инвестицијата.

(12) Дел од средствата од став (1) на овој дел во износ од 591.000.000 денари се наменети за превземени обврски од реализација на мерка 121 „Инвестиции за модернизација на земјоделски стопанства" од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

VIII

Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 122 „Инвестиции за зголемување на економската вредност на шумите" од оваа програма се спроведуваат согласно членовите 71 и 90 од Законот за земјоделство и рурален развој како неповратната финансиска поддршка наменета за инвестиции за одржливо стопанисување со шумите.

XIX

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 123 „Инвестиции за преработка и маркетинг на земјоделски производи" од оваа програма се спроведуваат согласно членовите 72 и 94-а од Законот за земјоделство и рурален развој.

(2) Средствата кои се спроведуваат согласно член 72 од Законот за земјоделство и рурален развој се наменети за инвестиции во комерцијални возила за директна продажба на земјоделски производи и преработки од земјоделски производи.

(3) Корисниците на поддршката од ставот (2) на овој дел се физички лица кои се евидентирани во Евиденцијата на оператори со храна и објекти за производство и преработка на мали количини на производи од животинско и/или неживотинско потекло.

(4) За реализација на мерката од ставот (2) на овој дел, Агенцијата објавува отворен јавен повик за поднесување на барања за финансиска поддршка најдоцна до 30 ноември 2023 година.

(5) Средствата кои се спроведуваат согласно член 94-а од Законот за земјоделство и рурален развој се наменети за финансиска поддршка за инвестиции по склучен договор за користење на инструментот за претпристапна помош за рурален развој за инвестиции во постбербени и преработувачки капацитети.

(6) Корисниците на поддршката од ставот (5) на овој дел се мали, микро и средни претпријатија и земјоделски задруги кои имаат склучено договор за користење на претпристапна помош за рурален развој.

(7) Висината на поддршката од ставот (5) на овој дел изнесува до 100% од висината на прифатливите инвестициски трошоци во вид на целосно или делумно предфинансирање на делот кој се однесува на сопственото учество во вкупните трошоци на инвестицијата.

(8) Корисникот треба по завршување на инвестицијата да го врати износот на добиената поддршка на најмногу осум годишни рати.

Х

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 124 „Инвестиции во инфраструктура за развој на земјоделството, шумарството и водостопанството и заштита од природните непогоди“ од оваа програма се спроведуваат согласно членовите 73 и 90 од Законот за земјоделство и рурален развој како неповратната финансиска поддршка за инвестиции за следните намени:

- останати инвестиции наменети за водостопанска инфраструктура;
- системи за снабдување со вода, вклучително и бунари и водопоила на пасишта во државна сопственост;
- електрификација на пасиштата во државна сопственост (освен за громобрани на пасишта);
- инфраструктура за пристап до пасиштата во државна сопственост;

- изградба и/или реконструкција на придружни објекти на пасишта во државна сопственост;
- инфраструктура за пристап до земјоделското земјиште и
- консолидација на земјоделско земјиште.

(2) Корисник на средствата од ставот (1) алинеја 1 на овој дел е Акционерското друштво Водостопанство на Република Северна Македонија и јавните водостопански претпријатија.

(3) Корисник на средствата од ставот (1) алинеи 2, 3, 4 и 5 на овој дел е Јавното претпријатие за стопанисување со пасишта – Скопје.

(4) Корисник на средствата од ставот (1) алинеја 6 на овој дел се единиците на локалната самоуправа.

(5) Корисник на средствата од ставот (1) алинеја 7 на овој дел е Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (во натамошниот текст: Министерството).

(6) Средствата за инвестициите од ставот (1) алинеја 6 на овој дел ги спроведуваат корисниците од ставот (4) на овој дел по пат на јавна набавка.

(7) Неповратната финансиска поддршка од ставот (1) на овој дел се доделува во висина на износот утврден согласно договорите за јавна набавка.

(8) Неповратната финансиска поддршка по барање на корисникот може да се додели согласно со фазите на реализација на инвестицијата.

(9) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 60.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на мерката 124 „Инвестиции во инфраструктура за развој на земјоделството, шумарството и водостопанството" од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XI

Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 125 „Соработка за развој на нови производи, процеси и технологии во земјоделскиот и прехранбениот сектор (интегрирани проекти)" од оваа програма се спроведуваат согласно членовите 72 и 90 од Законот за земјоделство и рурален развој.

XII

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 131 „Економско здружување на земјоделски стопанства за заедничко вршење на земјоделска дејност" од оваа програма се спроведуваат согласно членовите 74 и 90 од Законот за земјоделство и рурален развој и членовите 15 и 16 од Законот за земјоделски задруги како неповратната финансиска поддршка за следните намени:

- помош за основање и функционирање на земјоделски задруги и
- организирање на информативни и промотивни активности за земјоделски производи.

(2) Поддршката од став (1) алинеја 1 на овој дел за направени прифатливи трошоци се исплаќа по доставено барање за исплата и тоа:

- краен рок за поднесување на барања за исплата за периодот од 1 јули 2022 година до 31 декември 2022 година е 15 април 2023 година, со краен рок за исплата до 30 мај 2023 година и
- краен рок за поднесување на барања за исплата за периодот од 1 јануари 2023 година до 30 јуни 2023 година е 30 август 2023 година, со краен рок за исплата до 15 октомври 2023 година.

(3) За реализација на поддршката од ставот (1) алинеја 1 на овој дел за периодот од:

- ставот (2) алинеја 1 на овој дел, Агенцијата објавува отворен јавен повик за поднесување на барања за исплата на финансиска поддршка до 15 март 2023 година и
- ставот (2) алинеја 2 на овој дел, Агенцијата објавува отворен јавен повик за поднесување на барања за исплата на финансиска поддршка до 31 јули 2023 година.

(4) Поддршката од ставот (1) алинеја 2 на овој дел се доделува врз основа на одобрен деловен план изготвен за плански период од најмалку пет години.

(5) Поддршката од ставот (1) алинеја 2 на овој дел се доделува во износ од 100% од вкупните прифатливи трошоци за спроведување на предвидените активности во програма за работа на земјоделската задруга и може, по барање на корисникот, да се додели на две рати.

(6) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 8.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на мерка 131 „Економско здружување на земјоделски стопанства за заедничко вршење на земјоделска дејност" од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XIII

(1) Средствата од дел II став (1) од табелата мерка 211 „Помош за вршење на земјоделска дејност во подрачја со ограничени можности за земјоделска дејност (ПОМ)" од оваа програма се спроведуваат согласно член 77 став (8) од Законот за земјоделство и рурален развој.

(2) Средствата од став (1) на овој дел во износ од 98.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на мерка 211 „Помош за вршење на земјоделска дејност во подрачја со ограничени можности за земјоделска дејност (ПОМ)" од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XIV

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 213 „Помош за зачувување на руралните предели и нивните традиционални карактеристики" од оваа програма се спроведува согласно член 78 од Законот за земјоделство и рурален развој за надомест

на трошоци за одржување на висински пасишта и ливади и поддршка на традиционалното сточарство како неповратна финансиска поддршка и тоа:

- во висина од 100% од просечна месечна нето плата во дејноста од период 1 јануари 2022 година до 31 декември 2022 година, како трошок за чување и напасување на добитокот (овци, кози и/или говеда) на пасишта и ливади, односно регистрирани одгледувалишта кои се наоѓаат во населени места со надморска висина поголема од 700 метри и

- во висина од 60% од просечна месечна нето плата во дејноста од период 1 јануари 2022 година до 31 декември 2022 година, како трошок за чување и напасување на добитокот (овци, кози и/или говеда) на пасишта и ливади, односно регистрирани одгледувалишта кои се наоѓаат во населени места со надморска висина помала од 700 метри.

(2) За помошта од ставот (1) на овој дел, бројот на вработени лица за кои се пресметува поддршката е:

- одгледување на овци за едно вработено лице на 150 овци;
- одгледување на кози за едно вработено лице на 50 кози и
- одгледување на говеда за едно вработено лице на 50 говеда.

(3) Помошта од ставот (1) на овој дел се исплаќа за најмногу 20 вработени лица за чување и напасување на добитокот (овци, кози и/или говеда) на пасишта и ливади, односно регистрирани одгледувалишта при што за десет вработени лица се исплаќа 100% за помошта од ставот (2) алинеи 1 и 3 на овој дел, односно 60% за помошта од ставот (2) алинеја 2 на овој дел, а за вработените лица над десет помошта се намалува за 50%.

(4) Бројот на вработени лица за кои е исплатена поддршката треба да е ист најмалку една година по годината за која е исплатена поддршката.

(5) Висината на поддршката за прифатливите трошоци по корисник на мерката од ставот (1) на овој дел изнесува не повеќе од 360.000 денари по вработено лице.

(6) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 18.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на мерка 213 „Помош за зачувување на руралните предели и нивните традиционални карактеристики" од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XV

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 214 „Помош за вршење на земјоделска дејност за заштита и унапредување на животната средина" од оваа програма се спроведуваат согласно член 78 од Законот за земјоделство и рурален развој како неповратна финансиска поддршка за следните намени:

- активности за воспоставување, следење и анализирање на состојбите со автохтоните земјоделски растенија и обезбедување на задолжителни генетски резерви;

- воспоставување, следење и анализирање на состојбите со автохтоните раси на добиток и чување и обезбедување на задолжителни генетски резерви на автохтоните раси на добиток и

- зачувување на генетската разновидност на автохтони раси на добиток (говедо-буша, овца-праменка (каракачанска, овчеполска и шарпланинска овца), коза – балканска коза, куче–овчарско куче шарпланинец, овчарско куче караман и бивол – домашен бивол).

(2) Средствата од ставот (1) алинеи 1 и 2 на овој дел ги спроведува Министерството за исплата на субјектите на кои им е доделена јавна услуга или овластување согласно со прописите од областа на сточарството, семе и саден материјал, здравје и заштита на растенијата и земјоделство и рурален развој.

(3) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 21.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на мерка 214 „Помош за вршење на земјоделска дејност за заштита и унапредување на животната средина" од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XVI

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 321 „Подобрување на квалитетот на живот во руралните средини" од оваа програма се спроведуваат согласно член 86 од Законот за земјоделство и рурален развој како неповратна финансиска поддршка за инвестиции за следните намени:

- инвестиции во локална патна инфраструктура (вклучително и мостови) за поврзување меѓу две или повеќе села во должина до 5 км,

- инвестиции во локална патна инфраструктура (вклучително и мостови) за поврзување на села со регионален пат или со населено место-град во должина до 7 км,

- инвестиции во обезбедување на телекомуникациска инфраструктура во населени места-села до 500 жители согласно последниот попис на население и домаќинства во Република Северна Македонија,

- инвестиции во водоснабдителни и канализациони системи во населени места-села до 1.500 жители согласно последниот попис на население и домаќинства во Република Северна Македонија,

- инвестиции во објекти и опрема за организирање на продажба на земјоделски производи во рурални средини (зелени пазари),

- инвестиции во објекти и опрема за организирање на продажба на жив добиток во рурални средини и за усогласување на постоечките пазари за жив добиток согласно прописите од областа на ветеринарството,

- инвестиции во објекти и опрема за детски, младински и/или пензионерски културни центри или клубови во населени места-села.

(2) Корисници на средствата од ставот (1) на овој дел се единиците на локалната самоуправа-рурално подрачје и единиците на локалната самоуправа на чија територија се наоѓа руралната средина за која се однесува инвестицијата и Центрите за развој на планските региони утврдени согласно Законот за рамномерен регионален развој, за инвестиции во рурални средини.

(3) Висината на поддршката за прифатливите трошоци по корисник на мерките од ставот (1) на овој дел е во согласност со член 90 од Законот за земјоделство и рурален развој.

(4) Неповратната финансиска поддршка од ставот (1) на овој дел се доделуваат во висина од 100% од вкупната вредност на прифатливите трошоци и се исплаќа во висината на износот утврден согласно договорите за јавна набавка склучени од корисниците од ставот (2) на овој дел.

(5) Неповратната финансиска поддршка од ставот (1) на овој дел по барање на корисникот може да се додели во вид на авансна исплата во висина од 20% од вредноста на одобрените прифатливи трошоци или на две рати или согласно со фазите на реализација на инвестицијата врз основа на најмногу три времени ситуации од надзор или документација за набавка на опрема.

(6) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 25.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на мерката 321 „Подобрување на квалитетот на живот во руралните средини“ од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XVII

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 322 „Обнова и развој на селата“ од оваа програма се спроведуваат согласно член 86 од Законот за земјоделство и рурален развој како неповратна финансиска поддршка за инвестиции за следните намени:

- изработка на урбанистички планови за населени места-села,

- инвестиции за изградба и/или реконструкција на селски улици (вклучително и атмосферска канализација и пешачки елементи) во должина до 1 км и

- инвестиции за изградба и/или реконструкција на плоштади, зелени површини и/или шеталишта во рурални средини до 30.000 жители.

(2) Корисници на средствата од ставот (1) на овој дел се единиците на локалната самоуправа утврдени како рурална средина, единиците на локалната самоуправа на

чија територија се наоѓа руралната средина за која се однесува инвестицијата согласно Законот за земјоделство и рурален развој и Центрите за развој на планските региони утврдени согласно Законот за рамномерен регионален развој, за инвестиции во рурални средини.

(3) Висината на поддршката за прифатливите трошоци по корисник на мерките од ставот (1) на овој дел е во согласност со член 90 од Законот за земјоделство и рурален развој.

(4) Неповратната финансиска поддршка од ставот (1) на овој дел се доделува во висина од 100% од вкупната вредност на прифатливите трошоци и се исплаќа во висината на износот утврден согласно договорите за јавна набавка склучени од корисниците од ставот (2) од овој дел.

(5) Неповратната финансиска поддршка од ставот (1) на овој дел по барање на корисникот може да се додели во вид на авансна исплата во висина од 20% од вредноста на одобрените прифатливи трошоци или на две рати или согласно со фазите на реализација на инвестицијата врз основа на најмногу три времени ситуации од надзор или документација за набавка на опрема.

(6) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 9.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на мерката 322 „Обнова и развој на селата“ од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XVIII

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 323 „Зачувување и унапредување на традиционалните вредности во руралните подрачја“ од оваа програма се спроведуваат согласно член 86 од Законот за земјоделство и рурален развој како неповратна финансиска поддршка за инвестиции за следните намени:

- инвестиции во локална патна инфраструктура (вклучително и мостови) за поврзување на населени места-села со локалитет од значење за начинот на живот и работа на селската популација во должина до 2 км,
- означување на културни и природни знаменитости во рурални средини,
- одбележување и унапредување на планинарски и велосипедски патеки и
- уредување на излетнички места во рурални средини (вклучително и нивно поврзување со електрична енергија, водоснабдување, канализација).

(2) Корисници на средствата од ставот (1) на овој дел се единиците на локалната самоуправа-рурално подрачје и единиците на локалната самоуправа на чија територија се наоѓа руралната средина за која се однесува инвестицијата и Центрите за развој на

планските региони утврдени согласно Законот за рамномерен регионален развој, за инвестиции во рурални средини.

(3) Висината на поддршката за прифатливите трошоци по корисник на мерката од ставот (1) на овој дел е во согласност со член 90 од Законот за земјоделство и рурален развој.

(4) Неповратната финансиска поддршка од ставот (1) на овој дел се доделуваат во висина од 100% од вкупната вредност на прифатливите трошоци и се исплаќа во висината на износот утврден согласно договорите за јавна набавка склучени од корисниците од ставот (2) на овој дел.

(5) Неповратната финансиска поддршка од ставот (1) на овој дел по барање на корисникот може да се додели во вид на авансна исплата во висина од 20% од вредноста на одобрените прифатливи трошоци или на две рати или согласно со фазите на реализација на инвестицијата врз основа на најмногу три времени ситуации од надзор или документација за набавка на опрема.

(6) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 23.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на мерката 323 „Зачувување и унапредување на традиционалните вредности во руралните подрачја“ од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XIX

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 412 „Воспоставување на локални акциски групи (ЛАГ)“ од оваа програма се спроведуваат согласно членовите 89 и 90 од Законот за земјоделство и рурален развој како неповратна финансиска поддршка.

(2) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 300.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на мерката 412 „Воспоставување на локални акциски групи (ЛАГ)“ од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XX

(1) Средствата од делот II став (1) од табелата мерка 413 „Реализација на стратегии за локален развој на рурални средини“ од оваа програма се спроведуваат согласно членовите 87, 90 и 92 од Законот за земјоделство и рурален развој како неповратна финансиска поддршка.

(2) Корисник на поддршката од ставот (1) на овој дел е Локалната акциона група (во натамошниот текст: ЛАГ) основан согласно член 89 од Законот за земјоделство и рурален развој.

(3) Стратегиите за локален развој на рурални средини од ставот (1) на овој дел треба да ги исполнуваат условите утврдени во член 88 од Законот за земјоделство и рурален развој.

(4) Висината на поддршката за прифатливите трошоци со вклучени даноци по корисник на мерката од ставот (1) на овој дел не може да изнесува повеќе од 800.000 денари.

(5) Корисниците треба да достават три понуди и доказ за општи трошоци, прибавени од независни понудувачи доколку вредноста на поединечна ставка изнесува повеќе од 60.000 денари или една понуда за општи трошоци од независен понудувач доколку вредноста на поединечна ставка изнесува помалку од 60.000 денари.

(6) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 1.500.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на мерката 413 „Реализација на стратегии за локален развој на рурални средини“ од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XXI

(1) Средствата од делот II став (2) од табелата точка 1 „Техничка поддршка во земјоделството и руралниот развој“ од оваа програма се спроведуваат согласно член 101 од Законот за земјоделство и рурален развој.

(2) Средствата од дел II став (2) потточка 1.1 „Промотивни активности од областа на земјоделството и руралниот развој во Република Северна Македонија“ од оваа програма се наменети за организирање на локални манифестации и саеми од областа на земјоделството и руралниот развој, на територијата на Република Северна Македонија, кои се спроведуваат согласно член 3 од Уредбата за видот на активности, максималниот износ по активности, корисниците, субјектите кои учествуваат во постапката, поблиските критериуми и начинот за доделување на техничката поддршка во земјоделството и руралниот развој (во натамошниот текст: Уредбата), а за организирање на манифестации (саеми, научно-стручни собири и изложби) од областа на земјоделството и руралниот развој од регионално и меѓународно значење, на територијата на Република Северна Македонија средствата се наменети за „Вкусот на традицијата“ – Национален саем за храна и пијалоци – Скопје.

(3) Дел од средствата од ставот (2) на овој дел во износ од 1.500.000 денари се наменети за спроведување на започнати постапки и неподмирени обврски за потточка 1.1 „Организирање и спроведување на манифестации и саеми за промоција на земјоделски производи во Република Северна Македонија“ од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2022 година.

(4) Средствата од делот II став (2) потточка 1.2 „Учество на саеми и организација на промотивни настани вон Република Северна Македонија“ која се спроведува согласно член 4 од Уредбата, се наменети за:

- „Агро Белград“ - Белград, Србија;

- „24-ти Бјеловарски Пролетен меѓународен саем“ - Бјеловар, Хрватска;
- „Green week“ - Берлин, Германија - 2023/2024 година;
- „Fruitlogistica“ - Берлин, Германија - 2023/2024 година;
- „Slow Wine Fair“ - Болоња, Италија;
- „PLMA`S“ - Амстердам, Холандија;
- „Vinitaly“, Верона, Италија;
- „ProWein“ – Дизелдорф, Германија - 2023/2024 година;
- „World Food“ – Варшава, Полска;
- „SIAL Canada” – Торонто, Канада;
- „Bellavita-Ехро“ – Чикаго, САД;
- „Tuttofood“ – Милано, Италија и
- промотивни настани за промоција на земјоделско-прехранбени производи во САД и ЕУ.

(5) Дел од средствата од ставот (4) на овој дел во износ од 600.000 денари се наменети за спроведување на започнати постапки и неподмирени обврски за потточка 1.2 „Учество на саемски манифестации и саеми на земјоделски производители и преработувачи вон Република Северна Македонија“ од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2022 година.

(6) Средствата од делот II став (2) потточка 1.3 „Помош за маркетинг на земјоделски производи и преработени земјоделски производи“ од оваа програма се спроведуваат согласно член 5 од Уредбата, а подмерката „трошоци за учество на меѓународни и регионални натпревари за вино на кои е освоена специјализирана награда, златен и сребрен медал“ се наменети за следните натпревари и видови на награди:

Натпревар	Специјализирана награда	Златна медала	Сребрена медала
<i>1. Меѓународни натпревари:</i>			
1.1. Decanter UK / Asia	- Platinum - Best in Show - Platinum	да	да
1.2. London International Wine Challenge	- Trophy - Champion of Champions' Trophy - Great Value Champion Awards - Own Label Awards	да	да

	- Planet Earth Awards - Champion Wine Awards - IWC Special Awards - National Trophy - International Varietal Trophy - Varietal Trophy - Regional Trophy		
1.3. Mundus Vini (Spring / Summer)	- Grand Gold - Best of Show	да	да
1.4. Citadelles du Vin	- Special Prize North Macedonia	да	да
1.5. International Wine Challenge AWC Vienna	- Best red wine of the year - Best white wine of the year - Best sweet wine of the year - Best sparkling wine of the year	да	/
1.6. Concours Mondial de Bruxelles	- Grand Gold - Revelations	да	/
1.7. China Wine and Spirits Awards	- Trophy - Best Value - Double Gold	да	/
1.8. Japan wine awards SAKURA	- Diamond Trophy - Double Gold	да	да
1.9. International Wine and Spirit Competition IWSC	- Trophy award	да	да
2. Регионални натпревари:			
2.2. Balkans International Wine Competition BIWC	- Grand Trophy - White wine Trophy - Red wine Trophy - Rose wine Trophy - Sparkling wine Trophy - Sweet wine Trophy - Best indigenous white - Best indigenous rose - Best indigenous red - Best of Show North Macedonia	да	/

(7) Средствата од делот II став (2) потточка 1.4 „Изработка и публикување на едукативни, информативни, научни, пропагандни и стручни материјали, публикации и списанија“ од оваа програма се реализираат согласно член 6 од Уредбата.

(8) Средствата од дел II став (2) потточка 1.5 „Спроведување на истражувања, изработка на анализи, предлог-проекти, студии и стратешки документи од областа на

земјоделството и руралниот развој” од оваа програма се реализираат согласно член 7 од Уредбата.

(9) Средствата од дел II став (2) потточка 1.6 „Инвестициони вложувања за воспоставување на научно-демонстративни примери” од оваа програма се реализираат согласно член 8 од Уредбата.

(10) Средствата од дел II став (2) потточка 1.7 „Воспоставување и спроведување на иновативни практики” од оваа програма се реализираат согласно член 9 од Уредбата.

(11) Средствата од дел II став (2) потточка 1.8 „Други трошоци и инвестициони вложувања за воспоставување и спроведување на мерките за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој“ од оваа програма се реализираат согласно член 10 од Уредбата.

(12) Дел од средствата од ставот (11) на овој дел во износ од 24.000.000 денари се наменети за спроведување на започнати постапки и неподмирени обврски за потточка 1.8 „Други трошоци и инвестициони вложувања за воспоставување и спроведување на мерките за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој“ од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XXII

(1) Средствата од делот II став (2) од табелата точка 2 „Субвенционирање на каматна стапка” од оваа програма, се спроведуваат согласно член 98-а од Законот за земјоделство и рурален развој.

(2) Средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 8.000.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на точката 2 „Субвенционирање на каматна стапка“ од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XXIII

(1) Средствата од делот II став (2) од табелата точка 3 „ Активности на Националната рурална мрежа” се спроведуваат согласно член 26-а од Законот за земјоделство и рурален развој и Уредбата за воспоставувањето, организацијата, членството и работата на Националната рурална мрежа на Република Северна Македонија.

(2) Дел од средствата од ставот (1) на овој дел во износ од 70.000 денари се наменети за неподмирени обврски од реализација на точката 3 „Поддршка за воспоставување и активности на Националната рурална мрежа” од програмите за финансиска поддршка на руралниот развој од претходните години.

XXIV

(1) За реализација на мерките од оваа програма Агенцијата објавува отворени јавни повици за поднесување на барања за користење на финансиска поддршка или барања за исплата на финансиска поддршка.

(2) Еден корисник поднесува посебно барање за секоја мерка во оригинал. Еден корисник може да поднесе најмногу две барања за користење на финансиска поддршка по различни мерки од оваа програма, освен за мерката 131 од делот II став (1) од оваа програма каде може да поднесе најмногу две барања.

(3) По исклучок на ставот (2) од овој дел, за мерките 321, 322 и 323 од делот II став (1) од оваа програма, еден корисник може да поднесе само по едно барање за една од мерките.

(4) Рокот за реализација на средствата од оваа програма е согласно утврдената динамика за реализација на средствата во Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 година.

XXV

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. /
2023 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
д-р **Димитар Ковачевски**, с.р.